

OPPGAVEGLIDNING

- Press på arbeidsoppgaver og fagets rammer

SAMMENDRAG

Oppgaveglidning er et problem som fysioterapeuter opplever fra tid til annen. Det kan dreie seg om at arbeidsgiver ønsker at fysioterapeuter skal gjøre oppgaver som ikke er fysioterapi, i tillegg til fysiooppgavene.

Innhold

Oppgaveglidning - press på arbeidsoppgaver	2
Press på arbeidsoppgaver	2
Hva er fysioterapi?	2
Dette bør du tenke på	3
Positiv ressursutnyttelse	3

Oppgaveglidning - press på arbeidsoppgaver

Fysioterapeuter har viktig kompetanse som blant annet er lovpålagt tjeneste for alle kommuner. Likevel opplever medlemmer at arbeidsgivere forsøker å pålegge dem arbeidsoppgaver som ikke er fysioterapi. Det er viktig å være bevisst på hvor grensen går. På den måten kan du være med å forhindre at fysioterapeuter ender opp med oppgaver som ligger utenfor faget.

Press på arbeidsoppgaver

Mange fysioterapeuter opplever press fra arbeidsgiver til å utføre andre arbeidsoppgaver enn fysioterapeuter er utdannet til. Det kan blant annet dreie seg om stell av pasienter, matlaging eller utdeling av medisiner. Gjerne i kombinasjon med fysioterapioppgaver.

Noen arbeidsgivere ønsker ikke å låse arbeidsoppgaver til fagets særegne arbeidsområder. De ønsker fleksibilitet og flytende grenser mellom faggruppene. Kommunen sier kanskje at de tenker helhetlig til det beste for brukerne sine, og må være rigget for å møte endringer i brukergrupper. Som regel fører dette til at det blir mindre tid til fysioterapi, og at pasientene ikke får den behandlingen de trenger. De får verken nok fysioterapi eller pleie og omsorgstjenester som er utført av personell som har utdanning til disse oppgavene. Det er jo nettopp summen av de ulike profesjonene som bidrar til at pasientene får gode helsetjenester.

Hva er fysioterapi?

Fysioterapeuter er autorisert helsepersonell med et selvstendig vurderings- og behandlingsansvar overfor pasientene.

Helsepersonelloven § 4 «pålegger alt helsepersonell å utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra helsepersonellens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen for øvrig». Dette er en streng norm som stiller høye krav til profesjonsutøvelsen og til vurderingen av egne kvalifikasjoner.

Det teoretiske grunnlaget for fagutøvelsen er forankret i naturvitenskapelig, samfunnsvitenskapelig og humanistisk kunnskap. Dette er en erkjennelse av de er mange ulike faktorene som opprettholder helse. Kunnskaps-feltet til en fysioterapeut er kropp, bevegelse og funksjon.

Sentralstyret i NFF vedtok 8. mai 2012 følgende uttalelse:

«Kunnskapsbasert fysioterapi er å foreta veloverveide beslutninger som gjelder all fagutøvelse og alle elementer i en terapeutisk prosess, og på en måte som bidrar til å styrke mottakernes egne ressurser. Valg av fysioterapeutiske virkemidler skal være basert på en kritisk vurdering av forskningskunnskap, systematisert erfaringskunnskap og brukerkunnskap».

Samme år vedtok NFFs representantskapsmøte følgende resolusjon:

«Norsk Fysioterapeutforbunds Representantskapsmøte 2012 anser fysioterapeutens kompetanse som helt avgjørende for å lykkes med samhandlingsreformens intensjoner på områdene forebygging og rehabilitering. Vi ser derfor med bekymring at kommuner velger å tillegge fysioterapeuter

tradisjonelle pleie- og omsorgsoppgaver. Dette fratrar pasienten muligheten til å få maksimalt utbytte av tilgjengelige fysioterapiressurser. Fysioterapeutens kompetanse må brukes der den gir effekt for pasienten. Tradisjonelle pleie- og omsorgsoppgaver hvor hjelp til selvhjelp ikke er relevant, er ikke oppgaver hvor fysioterapikompetanse skal benyttes. Det er samfunnsøkonomisk dårlig ressursutnyttelse»).

NFF etablerte i 1989 en intern ordning for godkjenning av spesialister. Det innebærer at man i tillegg til sin breddekompetanse som fysioterapeut får en spesialkompetanse innenfor et avgrenset felt. Spesialisten bygger i dag sin spesialkompetanse på en mastergradsutdanning. NFF har 14 spesialiteter i fysioterapi.

Dette bør du tenke på

Den som opplever press til å utføre andre arbeidsoppgaver, bør stille spørsmål ved arbeidsgivers begrunnelse for ønsket endring. Foreligger det et saklig grunnlag for å innføre endringer i ansattes stillinger og arbeidsoppgaver? Hvem vil disse endringene være til det beste for? Tillitsvalgte bør alltid involveres i slike situasjoner.

Det er viktig at fysioterapeuter er tydelig på hvilke arbeidsoppgaver som ligger til faget. Utgangspunktet må være hva en fysioterapeut er ansatt for å gjøre. Det er dels et faglig spørsmål, og i det konkrete tilfellet også et juridisk spørsmål. Det er ikke gitt at arbeidsgiver kan endre arbeidsoppgavene ensidig. Sannsynligvis vil det ikke være rettslig adgang til å sette fysioterapeuter til å lage mat, gjøre pleieoppgaver og lignende hos en pasient. Hvis fysioterapeuten har godtatt endrede vilkår og skrevet under på en arbeidsavtale som oppgir slike arbeidsoppgaver kan det være vanskelig å få gjort om på det.

Positiv ressursutnyttelse

Fra et samfunnsøkonomisk ståsted vil det være dårlig utnyttelse av fysioterapiressursene, dersom faget «vannes ut» med andre arbeidsoppgaver. Det er viktig å jobbe aktivt for å hindre dette.

Begrepet oppgaveglidning blir stadig oftere nevnt i helsevesenet, særlig innenfor spesialisthelsetjenesten. Verdens helseorganisasjon (WHO) var blant de første som tok opp problemstillingen. Oppgaveglidning defineres som en delegeringsprosess der oppgaver er flyttet til mindre spesialisert helsepersonell. En slik omorganisering av oppgaver kan føre til en mer effektiv utnyttelse av tilgjengelige menneskelige ressurser (Task shifting: Global recommendations and guidelines, World Health Organization, 2008).

WHO omtaler oppgaveglidning som en mulighet for bedre ressursutnyttelse av helsetjenester i utviklingsland. I Norge er tilgangen på helsepersonell helt annerledes. NFF er opptatt av at ressursene i helsetjenesten brukes på best mulig måte. Derfor er det viktig at fysioterapiressursene brukes på en måte som skaper størst mulig samfunnsnytte. Derfor er det viktig å synliggjøre fysioterapeuters kompetanse og hvordan fysioterapi kan spare samfunnet og enkeltmennesker for store økonomiske og personlige utfordringer. Fysioterapi er en viktig del av løsningen på utfordringene i helsesektoren i framtida. Løsningen er ikke å bruke fysioterapeuter til å servere mat eller skifte på senger.

Hvis du opplever press på arbeidsoppgaver eller ser at stillinger lyses ut med ønske om fysioterapikompetanse, men ikke som fysioterapeutstillinger. Ta kontakt med NFFs sekretariat eller regionen din.